

IZLOŽBA Foto albumi obitelji Hellenbach u Muzeju grada Zagreba

Plemstvo na ladanju: Grupni portret obitelji Hellenbach-Drašković iz 1898.

Ženski poslovi: Pet kćeri obitelji Hellenbach u kućanskim djelatnostima, fotografija Ivana Standla

Život na visokoj nozi prije sto godina

Srž izložbe su fotografije svakodnevnog života - ladanje, obitelj, prijatelji, prve dame na biciklima...

Martina KALLE

Plemićka obitelj Hellenbach, čiji članovi i dan danas žive u obiteljskom dvorcu u Mariji Bistrici, izbjegla je sudbinu većine hrvatskih plemenitaša. Još uvijek žive u Zagorju, u dvorcu koji nije zadesila sudbina gotovo svih ostalih - da su opljačkani i prepušteni propadanju (ako nisu imali sreće da neka institucija useli u njih).

Obitelj Hellenbach posjeduje još jedno blago - osamnaest luksuznih foto albuma, knjiga u slici koje vjerno dokumentiraju članove obitelji, prijatelje, događaje, ladanjski život, putovanja, sve što čini život plemstva od pojave fotografije do današnjih dana.

Izbor od 600 fotografija

Kustos Muzeja grada Zagreba Slavko Šterk za izložbu »Foto albumi obitelji Hellenbach«, što se otvara u utorak na večer, izabrao je 600 fotografija iz obimne kolekcije od čak 4900 fotografija koje, osim što dokumentiraju način života jednog društvenog sloja u jednom vremenu, unose i novo svjetlo na najraniju povijest amaterske fotografije u Hrvatskoj.

Slavko Šterk za izložbu je izabrao tri albuma, a uz atelijske fotografije prvih majstora, Franje Pommera, Ivana Standla, Rudolfa Mosingera, tu ima i fotografija svjetski poznatih fotografskih majstora toga vremena, prije svega jednog od prvih i najpoznatijeg - pariškog Nadara. Priča u slikama o Hellenbachovima podijeljena je u pet segmenata - osvit, obitelj, korijeni, život na ladanju i sačuvana slika koje objašnjavaju porijeklo i genezu obitelji, od rudarskog mjesta Kremnice i prvog pretka Jeremije Čeha koji je 1643. dobio nasljednu plemićku titulu i prezime Hellenbach do današnjih stanara dvorca u Mariji Bistrici.

Slike s ladanja

Srž izložbe je segment slike s ladanja, mahom slike Elizabete rođene Drašković

Dame pred izlazak: Vera Pongratz, Dagmar Mošinsky, Elizabeta Drašković i Dora Pejačević

Sjećanje na rudarsku prošlost: Marija (Mariska) Hellenbach u rudarskoj uniformi

Draga prijateljica: Dora Pejačević u objektivu Elizabete Drašković

Obijest: Zaprega s magarcem za pse

od Trakošćana te manji dio što ih je načinila Gysella von Hellenbach. Elizabeta iz dana u dan snima život u četverokutu Bisag (gdje živi na raskošnom obiteljskom imanju), Zagreb, Graz, Beč (kamo zalazi) u vremenu između 1898. i 1917. Pedantna fotografkinja sve je popratila potpisima i komentarima iz kojih se iščitava vrijeme, mjesto i likovi na slici, posvete.

Fotografije prate iz dana u dan život na veleposjedu u Bisagu, obitelj, prijatelje, prve dame na biciklima (uz opasku na poleđini »Konačno na kotačima!«), polaznice Umjetničke škole crtanja Tomislava Krizmana, konjičke utrke, raskošnu unutrašnjost plemićke kuće, medicinske sestre u vrijeme Prvoga svjetskog rata, što su velecijenjene dame postajale u ratno doba. Tu su i putovanja brodom u daleke i egzotične krajeve - Ameriku i južnu Afriku, u vrijeme dok još nema ilustriranih magazina koji će približiti te krajeve širom pučanstvu.

Koncem Prvoga svjetskog rata završava i zlatno doba obitelji Hellenbach. Za time vremenom ostaju albumi koji na najbolji način dokumentiraju život na visokoj nozi u svom najboljem izdanju.

KAZALIŠTE Završen 10. međunarodni festival Zlatni lav

Grand prix predstavi »Crnac«

UMAG - Predstava »Crnac« Hrvatskoga narodnog kazališta »Ivan pl. Zajc« iz Rijeke, u režiji slovenskoga redatelja Tomija Janežića, osvojila je Grand prix na 10. međunarodnom festivalu komornog teatra »Zlatni lav«, koji je završio u nedjelju u Umagu.

Odluku o Grand prixu donio je žiri u sastavu: Manca Košir, Jelena Veljača i Dubravka Ostojić. U obrazloženju žirija stoji: »Ansambl predstave se izvrsno snašao u uprizorenju odličnog proznog teksta Tatjana Grovač te se ni u jednom trenutku nije sapleo o tipične probleme koje isključivo pripovjedački tekst poput ovoga može nositi sa sobom.«

Uz odlična redateljska rješenja Tomija Janežića, navodi se u obrazloženju, glumci su pokazali zavidnu razinu zajedništva koju je žiri ocijenio ključnom za ovu predstavu. »To je, uostalom, ono čemu bi suvremeno kazalište, kao i život, trebalo

težiti: odbacivanju ega kao uzroku unutarnjih i vanjskih sukoba. Upravo je tom međusobnom uigranošću, davanjem prostora partnerima i nesebičnom otvaranju publici, ansambl osvojio žiri i nagradu.«

»Zlatnog lava« za najbolju predstavu u cjelini dobila je predstava »Dom Bernarde Albe« u produkciji Slovenskoga ljudskog gledališća iz Celja, u režiji Diega de Bree.

Linda Begonja dobila je »Zlatnog lava« za ulogu Glafire Aleksejevne u predstavi »Vukovi i ovce« u režiji Paola Magellija i produkciji Kazališta Kerempuh iz Zagreba. »Zlatni lav« dodijeljen je i Jerneju Lorenciju za režiju predstave temeljene na No dramama, u izvedbi SNG drame Maribor.

Festivalska je publika za najbolju predstavu izabrala »Različita mišljenja« britanskog dramatičara Davida Harea, u režiji Neve Rošić i izvedbi Talijanske drame riječkoga HNK-a. [J. M.-M.]

Zavidnom razinom zajedništva zadivili žiri: Ansambl »Crna« riječkoga HNK-a

UKRATKO

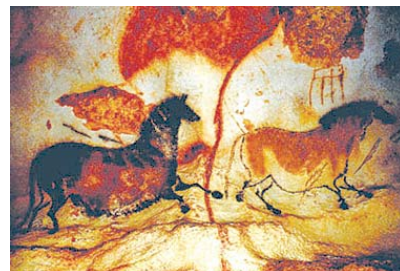
Petnaest Dalijevih crteža

ZAGREB - Petnaest crteža koje je Salvador Dali nacrtao za svog liječnika, koji je o njemu brinuo cijelo desetljeće, prvi put će se izložiti u Buffalu, u Americi. Španjolski je umjetnik crteže darovao dermatologu Edmundu Kleinu kao zahvalu za desetogodišnje liječenje koje je trajalo od 1972. na dalje. Crteži su nacrtani na listovima iz bilježnica, na stranicama knjiga o umjetnosti i na listu papira. Neki od njih prikazuju anđele, a crteže krasi i posvete liječniku. Klein i njegova žena crteže su čuvali u banci u središtu grada, a njihovo postojanje otkrila je lani Martha Klein s namjerom da ih proda. Izložba će se moći razgledati tijekom dva ljetna mjeseca, a uz njih su izložene i dvije litografije, poster i srebrna skulptura. [Z. Z.]

Žene kao prve umjetnice

ZAGREB - Iako se dugo vremena smatralo kako prvi spiljski crteži starijeg kamenog doba pripadaju isključivo muškarcima, nedavni rezultati znanstvenog istraživanja pokazuju kako su u tim prvim umjetničkim potezima ljudske vrste sudjelovale i žene. Na uzorku crteža iz spilje Pech Merle u Francuskoj, nastale prije više od dvadeset tisuća godina, tim znanstvenika na čelu s arheologom Deanom Snowom prepoznali su otisak ženske ruke, odnosno ženskog malog prsta.

Kako bi bili u sigurni u saznanja do kojih su došli otisak ruke iz spilje usporedili su s izgledom ruku današnjih ljudi, te su došli do zaključaka kako su u tim prvim danima civilizacije žene imale veliku ulogu u umjetničkom stvaralaštvu. [V. J.]